

500 db. 2 éves veresfenyő	— st.	7 sil.	— d.
2100 db. 3 éves erdei fenyő á 1000			
db. 7 sil.	— „	14 „	9 „
100 db. keményfa	— „	3 „	— „
Ültetés acre-ként	— „	12 „	— „
A vízlevezetés költsége	— „	7 „	— „
Összes költség	3 st.	14 sil.	7 d

vagyis egy kat. hold 49 fnt 66 kr.

Ez a költség Irland és Scotlandra vonatkozik. Angolországban és Wales-ben a költség 7 sterling acre-ként. E részekben kemény fát szokás nagyobb mértékben ültetni, továbbá a növényzet is dusabb, a vízlevezetés szükségesebb s a munkabér is nagyobb.

A királyság minden részében vannak befásítást igénylő területek, s habár a csemetekert-tulajdonosok vállalkozása folytán elég olcsó a csemete, mégis ha az ültetés költségeit az illető tulajdonosok nem bírják el, vagy a nehézségeket nem képesek legyőzni — a kopár területek továbbra is terméketlenek maradnak.

L a p s z e m l e.

(K—s.) **A lúczfenyő veszedelme az északnémet partvidéken.** Ily cím alatt dr. Schwappach a „Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen“-ben a fiatal lúczfenyveseknek egy sajátságos betegségét ismerteti, mely abban nyilvánul, hogy a tűlevelek megbarnulva lehullanak, az évi hajtások hovatovább gyengébbek lesznek, míg a fácska lassanként — rendszeren a baj keletkezésétől számított 3-ik évben — elpusztul; kiépülésre nincs eset.

E betegség okozója: a *Hysterium macrosporum*, mely közel rokona az erdőfenyő tűhullását okozó *Hysterium pinastri* nevű gombának. Ezen újabb bajt tehát „a lúczfenyő tűhullásának“ nevezhetnők.

A baj már 15—20 év óta mutatkozik, különösen azon vidékeken, ahol a lúczfenyő mint honosított fánem szerepel, így pl. Hannover sik vidékén, Mecklenburgban és Pomerániában. Rend szerint alacsonyabb fekvésű síkságokon észlelhető. Egyes helyeken Szászországban és az Érczhegységben is konstatáltatott.

A gombák leginkább a 20—30 éves törzseket támadják meg s ugyanazon állabban egyszerre több helyen, imitt-amott lépnek fel. Ugy látszik, hogy a mocsaras talajon, nevezetesen a lecsapolás által nyert területeken fekvő állabok leginkább ki vannak téve a veszélynek; de az agyagtalajon, sőt a száraz homoktalajon fekvő állabok fáí sem mentek e bajtól.

A betegség fontosabb ismertető jelei a következők:

Eleinte egyes leveleken violaszínű foltok mutatkoznak, melyek azután lassanként több levelet meglepnek, vöröses, sárgás, később hamvas s végül barnás színezetet adva a lombzatnak. A levelek elhalása és lehullása alulról felfelé és belülről kifelé történik. A csúcs még legtovább tartja meg üde zöld színét. A fatest halványkék színt kap.

Az elegyes állabok — önként érthetőleg — kevesebbet szenvednek, mint a tiszta lúczfenyvesek, melyek néha valósággal ritkásokká válnak. Ezeknél ilyenkor a letarolással késlekedni nem szabad.

Óvintézkedésül ajánlatos a megtámadott törzseket, az összes lombzattal együtt eltávolítani, sőt minthogy a gomba-termések a lombtakarót is ellepik, ezt is el kell távolítani s óvatosan felhasználni, nehogy a tovaterjedés még elősegíttessék.

Lehet, hogy most is csak időleges veszedelemről van szó, miként a hatvanas években az erdeifenyőnél; de már ez is elegendő ok arra, hogy azon vidékeken, hol már jelentkezett, a lúczfenyő további megtelepítésénél óvatosan járjanak el.

(P. D.) **A tűz által megrongált sarjerdőkről.** D'Arbois de Iubainville a következőket írja a „Revue des eaux et forêts“ 1890. évi 13-dik számában:

A tél végén az erdők minden esztendőben sokat szenvednek a tüztől, mely elhamvasztva a lehullott faleveleket, mohákat, fűvet és elszáradt bokrokat, megperzseli a fa tövét is s gyakran megöli a cambiumot is, mely azután megbarnul. Sokszor azonban épen is marad a cambium, mert a vastag kéreg megvédelmezi a tüztől. Így akárhányszor találhatunk vén fenyőfákat, melyeknek kérge kívülről egészen meg van szenesedve, míg belül a cambiumnak semmi baja sincs, fehér színű, üde és nedvvel teljes. Ugyanezt tapasztalhatjuk gyakran a felnőtt tölgyfáknál is, míg a gyertyán és bükk, kérgének vékonysága miatt, rendszeren áldozatul esik a tűznek.

Ha a tűz így végig fut egy fiatal erdőn, az erdészek rendszeren meghajkolják egy-egy fának a tövét s megnézik, nem barnult-e meg a cambium és ha ez az eset áll fenn, orvoslásképen az erdő levágását rendelik el.

Az uradalmi erdőkben, hol a levágást azonnal végrehajtják, a leégett erdő hamvaiból az előbbinél külön és erősebb növekvésű sarjerdő képződik.

A községi erdőknél azonban a levágás tervezetét előbb a községi bizottságnak kell bemutatni, mely aztán alapos tanácskozásba bocsátkozik. Néha ilyen furcsangos beszédet is lehet hallani e gyűléseken:

„Hogy az erdőben történt kárt megbecsülhessük, nem szabad levágnunk a megperzselt fákat; mert addig míg a fák el nem száradtak, nem tudhatjuk biztosan, nem heverik-e ki a kapott sérüléseket? A rügyek — mondják ők — még elég zöldel a tavaszi nedvnek van talán annyi ereje, hogy lombfakadásra s így új életre ébreszse erdőnket, melyet az erdészek levágásra ítéltek. S végül ha erdőnk csakugyan elszárad, mindig elég időnk lesz a letarolásra.“

Az eféle okoskodás aztán gyakran arra bírja a községi bizottsági tagokat, hogy a töremetszéstől csakugyan elálljanak.

Ha a leégett erdő legalább karó vastagságu volt, akkor a fák csakugyan kihajtanak, mintha a tűz nem is érte volna őket, és tovább is tengődni fognak egy-két évig; de azután mind a törzs, mind a gyökér elhal. Így tehát ha késünk a levágással, nemcsak érték nélküli száraz fát kapunk, de a tuskók sem fognak többet kisarjadzani. A böles községek nem csak a faanyagot veszítik, melyet a tűz után való levágás esetén bármilyen áron, de mégis értékesíthettek volna, hanem a kiveszett tuskókat is új ültetés által kell pótolniok.

Télen át a gyökerekben annyi tartalékanyag van összehalmozva, a mennyi épen szükséges arra, hogy tavasszal új hajtások képződhessenek. Tehát tűz után az erdőt levágva a tuskók bőven fognak sarjadzani. Ha pedig az erdő tövön marad, úgy az egyedek működésre készítetik a gyökereket s az onnan felszálló nedv új hajtásokat alkot; a leszálló nedv azonban a törzs tövön levő elhalt cambium réteg miatt nem juthat a gyökerekhez s így ezek lassanként elpusztulnak.

Az egészen fiatal erdőben már kisebb a kár, ha mindjárt a tűz után el is mulasztjuk a levágást; a megperzselt sarjak ugyanis hamar elpusztulnak s a tuskók majdnem úgy kisarjadznak, mintha a vágás tényleg megtörtént volna.

Mindezekből D'Arbois azt a következtetést vonja le, hogy a községi bizottsági tagokat az erdészeknek alaposan fel kell vilá-

gosítani teendők felől, figyelmeztetni kell őket, hogy valamint maguk nem várják be a halált, ha megbetegednek, hanem azonnal orvosoltatják magukat, úgy bizonyára okosan fognak eljárni, ha megsérült erdejüket is hasonló módon orvosoltatják.

Nálunk erre a jó tanácsra úgy látszik nem szorult rá a nép s egészen ellenkezően fogja fel a dolgot mint a francia parasztok.

Ha megbetegszik, inkább be várja a halált, hogy sem orvoshoz fordulna, de az erdejét levágja szívesen akkor is, ha nem perzelte meg a tűz, csak engedjék meg neki.

1890. évi erdőöri szakvizsgák.

I. Máramaros-Szigeten.

A folyó évi október 20-tól bezárólag 27-ig megtartott erdőöri szakvizsga vizsgáló-bizottságának tagjai voltak: Kelen Gusztáv ungvári kir. erdőfelügyelő mint elnök, Csik Imre kir. alerdőfelügyelő s Seeberg Adolf kir. főerdész mint vizsgálóbiztosok és Hetthéssy László járási erdőtiszt mint pótbiztos. — Máramaros vármegyét Kutka Kálmán főjegyző és Szabó Sándor tb. főjegyző képviselték.

A vizsga letételére 31 egyén nyert engedélyt, kik közül egy a vizsgán nem jelent meg.

A vizsga első napján a következő írásbeli kérdések adattak fel megfejtésre:

1. Jelentés teendő az erdőgondnoksághoz arról, hogy a csemetekertben rovar kár észleltetett; leirandók egyszersmind a további intézkedésig előzetesen megtett óvintézkedések.

2. Leirandó, hogy ismeretlen vagy külföldi tettesekkel szemben miként kell eljárni az erdőörnek?

Házkutatást mily esetben és hogyan kell tartani?

3. Egy kat. hold kiterjedésű csemetekert körülárkoltatott.